

eerst in 1602 bestraat. En Van Waerschut vertelt, dat de meeste straten en stegen, sedert 1584 aangelegd, twee of driemaal opgebroken en gehooagd werden: de huizen waren zeer onderhoogd en moesten dan vertimmerd worden. Heel lakoniek voegt hij er aan toe „Want die op onbestorve gronden timmert die timmering zakt in 't gemeen 8 à 10 voet eer de grond vast en suffisant is om vaste huysen op te zetten”. Dit geeft wel een aardigen kijk op de oudste bebouwingen aan die straten, meerendeels aangelegd op drassig terrein en gedempte slooten, en wij begrijpen waarom van de oudste huizen geen spoor en van de opvolgers zoo goed als niets meer te vinden is.

Van reglementeering op het stuk van straataanleg bij wijze van algemeenen maatregel blijkt hier eerst tegen het einde der 16e eeuw (Resolutie Vroedschap 7 Mei 1590), terwijl elders, zooals te Utrecht, reeds in de middeleeuwen deze materie was geregeld.

De watervoorziening in de landstad was hier, evenmin als in éénige Hollandsche stad, een vraagstuk. Voor zoover het water niet als regen van boven gedistribueerd werd, schepte men het uit de dichtstbij zijnde gracht welke, naar de toenmalige opvattingen, *drinkbaar* water hield, een brevet dat b.v. de stadsvest blijkbaar had. Want in 1611 wordt tegenover de Langelijnstraat in den stadsmuur een poort gemaakt „om de gebueren van de straet schoon water te moghen haelen uitte vest twelck haer seer dienstich was”, zooals Van Waerschut zegt.

Buitendijks, in de waterstad, was de zaak natuurlijk veel eenvoudiger en paste de toestand zich toen reeds meer aan bij onze hedendaagsche begrippen omtrent hygiëne; de haven, gemeen met de rivier, nam vuil water op en gaf schoon in ruil.